

ÁGORA CORDIATOPIA INTERVENCIÓ INTERNACIONAL INTERTEMPORAL SOBRE EVOLUCIÓ, SALUT I ECOFEMINISME

IES ENRIC VALOR (MONÒVER)
8 DE MARÇ DE 2025

PARTICIPANTS EN LA INTERVENCIÓ SOBRE SALUT I ECOFEMINISME

- *Alessandra Giliani (1307-1326) investigadora de l'anatomia a través de la dissecció de cadàvers (Elena)*
- *Alexander von Humboldt (Alemania, 1769 - 1859) humanista, naturalista i explorador prussià (Mario)*
- *Amparo Poch (Zaragoza, 1902 – Toulouse, 1968) escriptora i metgessa, activista antifeixista i llibertària, cofundadora de la revista Mujeres Libres (Jose)*
- *Benito Jerónimo Feijoo y Montenegro (Galicia, 1676 - Oviedo, 1764) escriptor, autor del discurs Defensa de dones (1726), considerat el primer tractat del feminisme espanyol (Fco. David)*
- *Carmen Amaya Amaya (Cataluña, 1918 - 1963) cantant de flamenc, actriu i la balladora de més impacte internacional del segle xx (Cristina)*
- *Carme Valls Llobet (1945) espanyola, especialitzada en endocrinologia i medicina amb perspectiva de gènere (Candela)*
- *Chico Mendes (Brasil, 1944 - 1988) Activista ambiental assassinat (Michael)*
- *Dolores Ibárruri Gómez (País Basc, 1895 -1989), coneguda com la Pasionaria, dirigent obrera, una de les fundadores del Partit Comunista (PCE) (Lucía)*
- *Eloísa Díaz, la primera cirurgiana de Llatinoamèrica (María)*
- *Eugeniusz Lazowski (Polonia, 1913 - EEUU, 2006) va simular una epidèmia de tifus i va salvar a 8000 jueus (Izan)*
- *Frederic Durán-Jordà (Barcelona, 1905- Manchester, 1957), metge espanyol, pioner de l'hemoteràpia, va crear el primer servei de transfusió del món a Barcelona en 1936 (Iván)*
- *Frida Kahlo, artista, activista i lliurepensadora. “La belleza y la fealdad son un espejismo porque los demás terminan viendo nuestro interior” (Mari Tere)*

PARTICIPANTS EN LA INTERVENCIÓ SOBRE SALUT I ECOFEMINISME

- *Gisèle Pelicot (Alemanya, 1952) directora de logística francesa, víctima de violència sexual. "La vergonya ha de canviar de bàndol" (Ester L.) -*
- *Gloria Fuertes (Espanya, 1917-1998) poeta (Mercedes)*
- *Hayao Miyazaki (Tokio, 1941) director de cinema d'animació com Nausicaa en el Valle del Viento i altres escenaris anticipatius (Pablo)*
- *Hildegarda de Bingen (1098-1179) mèdica, filòsofa, compositora, científica (Edurne)*
- *Isabel Zendal (La Coruña, 1771 - México) infermera, va participar en la Real Expedició Filantròpica de la Vacuna de la pigota (Amanda)*
- *James Barry (Irlanda, 1792 - 1865) cirurgià de l'exèrcit britànic. Va nèixer com Margaret Ann, es va fer passar per home per a exercir de cirurgià. (Jorge)*
- *Juan Negrín López (Las Palmas de Gran Canaria, 1892-París, 1956) mèdico y polític (Agustín)*
- *Leonardo da Vinci (Italia, 1452 - 1519) anatomista, paleontòleg, botànic, filòsof, enginyer, inventor (Arnau)*
- *Louis Pasteur (1822-1895) microbiòleg, investigava amb la seua esposa Marie Pasteur (Pablo)*
- *Lynn Margulis (EEUU, 1938 - 2011) biòloga, autora de la teoria endosimbiòtica (Salma)*
- *Marie Curie (Polònia, 1867-1934) investigadora sobre la radiactivitat, Nobel de Química (Daniela)*
- *Maria Montessori (1870-1952) metge, pedagoga, psicòloga italiana (Anastasia)*

PARTICIPANTS EN LA INTERVENCIÓ SOBRE SALUT I ECOFEMINISME

- *Mary Louise Foster (Melrose, 1865 – 1960) bioquímica estatunidenca, investigadora i educadora, va dirigir els Laboratoris Foster a Madrid (Leyre)*
- *Mary Wortley Montagu (Anglaterra, 1689-1762) va introduir la cura de la pigota a Anglaterra (Claudia)*
- *Miguel Servet (Aragón, 1509-Ginebra, 1553) científic que va descriure la circulació sanguínia perseguit per la inquisició i condemnat a mort (Gorka)*
- *Minik. (1890 - 1918) inuit portat als EUA, víctima del racisme científic (Pere)*
- *Pierre Curie (París, 1859-1906) físic pioner en l'estudi de la radioactivitat juntament amb la seua esposa Marie Curie, van rebre el Nobel, la seua filla, Irene Curie també va rebre el Nobel de Química (Gerard)*
- *Rachel Carson (EEUU, 1907-1964) científica i activista ecologista (Paula)*
- *Rita Levi (Italia, 1909 - 2012) Neuròloga. Premi Nobel de Fisiologia o Medicina (Inés)*
- *Rosalind Franklin (1920-1958) va definir l'estructura de la doble hèlice de l'ADN i va patir l'efecte Matilda (Lucía)*
- *Suzanne La Flesche Picotte (1865-1915) primera nativa Omaha mèdica, va realitzar campanyes mèdiques per a lluitar contra la tuberculosi (Polina)*
- *Santiago Ramón y Cajal (Navarra; 1852-Madrid, 1934) mèdic i científic espanyol, especialitzat en histologia i anatomia patològica, en el seu laboratori va treballar Manuela Serra (Alex)*
- *Severo Ochoa de Albornoz (Asturias, 1905 - Madrid, 1993) mèdic i científic que va promoure el treball de Margarita Salas (Saúl)*

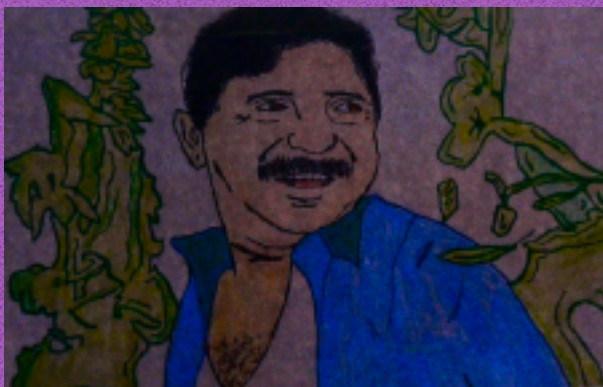
Los tiempos cambian, y con ellos, los derechos de la mujer deben avanzar.

Eloisa Díaz

La tecnología es nuestra segunda vida.
La vida es una unión simbiótica y cooperativa que permite triunfar a los que se asocian.
Lynn Margulis

Al principi pensava que lluitava pels arbres de cautxú. Després vaig pensar que lluitava per salvar l'Amazònia. Ara m'he adonat que estic lluitant per la humanitat.
Chico Mendes

La maternidad voluntaria es la base de una verdadera libertad.
Margaret Sanger

Lo que la mano hace, la mente lo recuerda.
Maria Montessori

La vida es demasiado breve para lanzarnos sobre una meta distante, y algo muy frío el dudoso galardón de una fama futura.

Mary Montagu

El amor es física y química.
Severo Ochoa

Un país sin investigación
es un país sin desarrollo. Margarita Salas

Solo después de morir descubriréis mi secreto.
James Barry

A medida que no se acerca, la vista crece,
hasta que por fin, a través de esa misma
ventana está uno contemplando el universo.
Rachel Carson

Un gran error de la medicina es decirle a la
mujer lo que tiene que hacer. Carme Valls

Abans del 7M
investiguem...

Audios
Cordiatopia

Entra a escoltar...

Programa del Congrés

8:00 - 8:10 Recepció i preparació

8:10 - 8:20 Bíngo EcoFeminista

8:20 - 9:15 Comissions de treball temàtiques

9:15 - 9:45 Relatoria creativa

9:45 - 10:15 Conclusions cre-emo-actives

10:30 Ball ConCordia

10:40 Avaluació y fotocol

Recorda:

- Estem en un joc de simulació, intenta ser el teu personatge per un dia, és important que portes el teu identificador (adhesiu).
- Posa una frase que haja dit el teu personatge al mig foli de colors. Realitzarem un mural col·lectiu.
- Recorda passar pel fotocol per a la foto individual i col·lectiva.
- Fes les tasques que marca aquest programa de mà i entrega-les per a realitzar el còmic col·lectiu col·laboratiu.

Bingo... CERCA UN PERSONATGE QUE...
ESCRIU EL SEU NOM EN EL BINGO (NO POTS REPETIR NOMS)

Haja realitzat aportacions importants a la ciència	Escriba, recite o pinte amb contingut crític	Haja participat en expedicions amb finalitats científics
Siga molt lliure i no li importe anar contracorrent	Haya tenido que abandonar su país por causas políticas	Siga pacifista
Siga ecofeminista	Lluite pels drets humans	No haja tingut reconeixements pels seus assoliments en la seua època

Bingo... CERCA UN/A COMPANYY/A QUE...
ESCRIU EL SEU NOM EN EL BINGO (NO POTS REPETIR NOMS)

Porte una samarreta fabricada a Espanya	Preferisca comprar en el comerç local que en internet	Sàpia gestionar l'ansietat
Lleve bacadillera y botella reutilizable	No tinga gelosia	Porte porta-entrepans i botella reutilitzable
Siga ecofeminista	Que tinga i use roba de segona mà	Menge de manera saludable i ecològica

COMISIONES DE TRABAJO TEMÁTICAS

Es realitza una roda, cada personatge parla un minut sobre la seua vida i la seua aportació a la societat. Després es prepara l'activitat per a realitzar la relatoria.

Grup 1. Ciència i gènere. Judici als humans.

Alessandra Giliani (Elena), Hildegarda de Bingen (Edurne), James Barry (Jorge), Louis Pasteur (Pablo), Pierre Curie (Gerard), Rosalind Franklin (Lucía)

Llegir l'article per a entendre l'efecte Matilda. Heu de representar una escena de teatre en la qual els vostres personatges parlen explicant les dificultats per a exercir les seues professions i l'efecte Matilda. És una escena fictícia que mai ha succeït, personatges de diferents èpoques que consciencien a la comunitat científica i a la societat de la importància de la igualtat.

Àudio
Ciència i gènere

Seguro que no
sabías de mi
existencia pero
sí de la de
Alessandra
Giliani

Hay música del cielo en todas las cosas.
Hildegarda Da Bingen

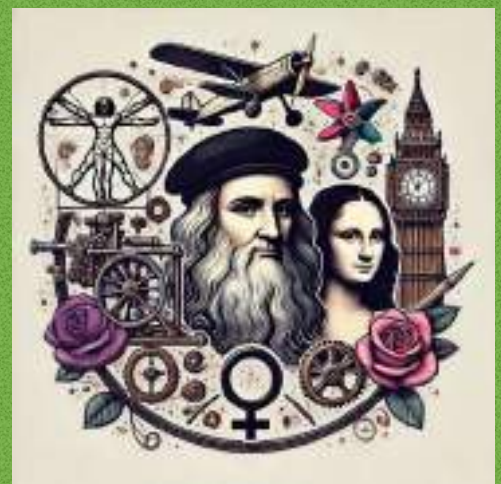

La ciencia y la vida cotidiana no
pueden ni deben separarse
Rosalind Franklin

Sin mi mujer, NO.
Pierre Curie

El aprendizaje es lo único que la
mente nunca agota, teme o lamenta.
Leonardo Da Vinci

Grupo 2. Salut biopsicosocial. Àgora EmoAcció.

Carme Valls (Candela), Eloisa Diaz (María), Frederic Durán-Jordá (Iván), Mary Louis Foster (Leyre), Suzanne La Flesche Picotte (Polina)

Triar diverses situacions vinculades a la salut biopsicosocial suggerides pels vostres companys/es. Podeu escriure alguna més. Posteriorment penseu una manera de mostrar-les a la resta de participants del Congrés. Pot ser en format teatral, com a monòleg en primera persona...

Mis amigas, cuando ven a alguien que está solo/a, lo critican. Me gustaría ayudar, pero por no quedar mal delante de mis amigas, no me acerco. A mí me gustaría que me ayudaran, pero tengo miedo de que mis amigas piensen que soy una friqui. Y tú, ¿qué harías?

Hui en el pati he vist com es pegaven dos estudiants davant el gimnàs. També he vist que hi havia altres persones fent rogle i animant-los... I tu, què faries?

Tengo un amigo que es homosexual y no ha salido del armario porque le da miedo lo que la gente pueda pensar de él y lo que sus padres le puedan decir. Creo que ese miedo también se debe a que en clase, a veces, le insultan llamándole "maricón" y otros insultos. Siente muy mal. No sé que decirle, si hablar con el/la profesor/a para que le ayuden. Y tú, ¿qué harías?

Fa temps que no estic còmodx amb el meu cos. Em vez molt diferent de la resta de persones de la meua edat. En ma casa em diuen que no em preocupe, que tot arribarà, però jo estic passant-lo mal. I tu, què faries?

Tenía un amigo muy tóxico, me hacía mucho daño. Me utilizaba cuando quería y después me desplazaba. Esta situación me provocaba ataques de ansiedad. Manipulaba a otras personas para que no quedaran conmigo. Y tú, ¿qué harías?

Me agobio con los deberes y los estudios. No tengo tiempo para nada... entre el inglés, el deporte, la música... Me dan ansiedad los exámenes. No sé gestionarlo, tengo ataques de ansiedad y de pánico. Me gustaría poder organizar mejor el tiempo y controlar mi ansiedad. Y tú, ¿qué harías?

Un par de amigos siempre me está contando chistes machistas. No suelo decir nada, porque cuando protesto me dicen que soy una exagerada, que no es para tanto... Y tú, ¿qué harías?

Grupo 3. Expedicions i racisme científic. Expedició Cordiatopia.
Alexander von Humboldt (Mario), Eugeniusz Lazowski (Izan), Isabel Zandal (Amanda), Minik (Pere), Rita Levi (Inés)

Recorregut històric per les expedicions filantròpiques, però també pel racisme científic. S'escenifiquen fotografies i quadres. Després de cada escenificació, un dels personatges parla i compte breument què passa i què sent.

En 1803 **Isabel Zandal** va salpar en l'Expedició que va portar la vacuna de la pigota a Amèrica i que seria el punt de partida per a l'erradicació de la malaltia. Ella va ser l'encarregada de mantindre viva la cadena de vacunació entre els 22 xiquets expòsits que la portaven perquè no morira en el camí.

“Sois una raza de científicos criminales. Sé que nunca conseguiré que el museo entregue los restos mortales de mi padre. Me alegra bastante largarme antes de que me saquen los sesos y me los metan en un tarro”

Minik, inuit, 1909

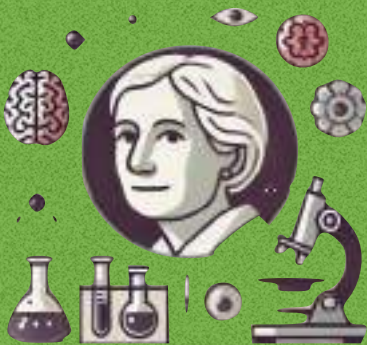
L'esclavitud va ser una pràctica molt habitual a Espanya i les seues colònies. S'estima que uns dos milions de persones van ser esclavitzades al llarg de quatre segles per a treballar a la força en mines, hisendes i ciutats espanyoles d'ultramar.

Una mentira es justa si
salva vidas.
Eugeniusz Lazowski

El **doctor Lazowski**, amb l'ajuda d'un company dels temps de la facultat, van salvar a més de 8.000 polonesos que anaven a ser enviats a camps d'extermini, enganyant les autoritats mèdiques del Tercer Reich. No van revelar la seua gesta fins a 1977.

Debería agradecer a Mussolini haberme declarado raza inferior, ya que esta situación de extrema dificultad y sufrimiento, me empujó a esforzarme todavía más.
Rita Levi

Solo hay una raza:
la raza humana.
Robert Sobukwe

Grup 4. Escenaris de futur. Foro teatre de situacions Enric Valor.

Chico Mendes (Michael), Raquel Carson (Paula), Leonardo da Vinci (Arnau), Lynn Margulis (Salma), Maria Montessori (Anastasia)

Representeu situacions quotidianes l'institut i a casa de manera que es mostren possibles alternatives per a la transformació ecosocial de la nostra comunitat.

El teu professor viu molt prop de l'institut, a deu minuts caminant, però sempre el veus vindre amb cotxe. Intentes convèncer-ho perquè vinga caminant o amb bicicleta.

El teu amic està obsessionat a tindre de mascota un animal exòtic. Tu penses que els animals estan millor en el seu hàbitat, que no estan fets per a viure tancats. Intentes convèncer-ho perquè no compri una mascota exòtica.

Vas al mercat amb la teua família. Volen comprar una pinya que ve del Brasil. Saps que és una compra molt contaminant, la pinya ha viatjat molts quilòmetres gràcies als combustibles fòssils que al seu torn han emés diòxid de carboni contribuint al canvi climàtic global. Intentes convèncer-los perquè compri fruita de temporada i local.

Grup 6. Artivisme i crisi planetària. Teatre imatge CreActiu.

Santiago Ramón y Cajal Alex), Severo Ochoa (Saúl), Miguel Servet (Gorka), Mary Montagu (Claudia), Margaret Sanger (Daniela)

Teatre imatge amb titulars presents i anticipant futurs (bon futur biopsicosocial: ecotopía). A través d'estàtues (que llancen un missatge concret), evolucionar la història de la humanitat per a arribar a la distopia; i posteriorment retrocedir de nou per a mostrar el bon viure (ecotopia) si la humanitat pren mesures. Un estudiant llig els titulars de les notícies mentre s'estan representant amb estàtues. Primer es realitzen cap a la distopia, i posteriorment cap a l'ecotopia.

PASSAT O PRESENT

- Cada dia s'extingeixen 150 espècies al dia, la qual cosa es considera la major onada de pèrdua biològica des que van desaparèixer els dinosaures
- Una quinzena d'empreses càrniques i làcties emeten més metà que països com Alemanya i el Canadà
- El calfament global redueix a la meitat parteix els corals de la Gran Barrera de Corall. L'1% més ric de la població emet més del doble de diòxid de carboni que la meitat més pobre de la humanitat
- Groenlàndia i l'Antàrtida perden gel 6 vegades més ràpid que fa 30 anys.
- L'aigua congelada que tenen les reserves de gel de la Terra podrien elevar el nivell de la mar en uns 70 metres, la qual cosa inundaria gran part del planeta.
- L'any passat va ser el cinquè any més calorós a tot el món des que hi ha registres i el segon a Europa
- Contaminació digital: YouTube, Amazon i Facebook, entre els llocs que més emissions produeixen a l'any
- Al voltant de 64 milions de persones en el món s'han vist obligades a desplaçar-se a conseqüència del canvi climàtic
- Més de 1.700 defensors ambientals van ser assassinats en l'última dècada
- Segons una enquesta, el 82% dels joves espanyols ha patit ecoansietat
- Un de cada cinc joves espanyols tinga un problema de salut mental.

2080 FUTURO - Lxs humanxs no hacen nada - EJEMPLOS

- El canvi climàtic podria obligar a més de 140 milions de persones a migrar per a l'any 2050
- L'Àrtic s'ha fos. Continuen desapareixent espècies, no sols a l'Àrtic, en tots els llocs del planeta.
- Nou grup de balenes encallades en la costa del Perú. Es desorienten per l'augment de la temperatura de l'aigua, ja que van buscant aigües més fredes que hui dia ja no existeixen.
- S'acosta un nou huracà a les costes europees. Per a demà les ratxes de vent aconseguiran els 200 Km/h en les costes portugueses. Es treballa ja en plans d'emergència i evacuació de les zones afectades.

2080 FUTURO - UTOPIA O ECOTOPIA - EJEMPLOS

- Augmenten les vendes de les cooperatives tèxtils ètiques en les quals es respecten els drets laborals.
- La xarxa de producció ecològica augmenta la venda de varietats de fruita i verdura gràcies a la recuperació de llavors antigues que havien deixat de cultivar-se.
- Ja són molts els municipis amb residu zero. Aquests pobles han aconseguit reduir els seus residus limitant la venda de productes sobreenvasats, usant productes reciclables i creant empreses municipals de reparacions i reciclatge. No és casualitat la baixa taxa de desocupació d'aquests municipis.

BAILAMOS DE FORMA COOPERATIVA

EPÍSTOLA FEMINISTA

EN UN TITULAR... LO RESUMIRÍA...

**Como conocer y
resolver injusticias.**

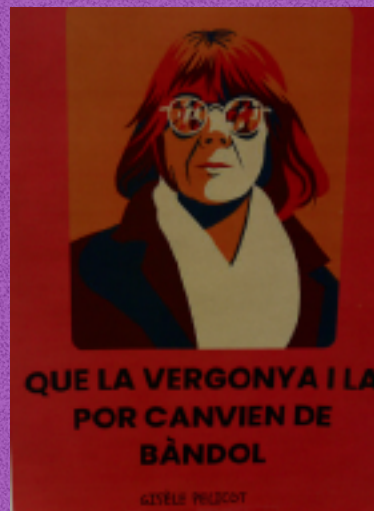
Ecofeminismo en el instituto.

La ciencia representada.

**La actividad ha sido... interesante... divertida...
entretenida... inspiradora... otra forma de aprender..**

**Si no bailo, me muero.
Carmen Amaya**

**Muchos de mis filmes
tienen protagonistas
femeninos fuertes,
chicas valientes y
autosuficientes que no
se lo piensan dos veces
a la hora de luchar por
lo que creen de todo
corazón. Necesitarán un
amigo o un apoyo, pero
nunca un salvador.
Hayao Miyazaki**

Poema de la canción del agua

**Sabe a abril y a diciembre sabe
a abrazo adolescente
a tornadiza ráfaga
sabe a fiesta en el alba
sabe a salto que salta por el aire
Sabe a súbita nube sabe a sueño
sabe a cristal de nieve sabe a gota
desmadejada en pétalos callados
Sabe a quiebra de espejo sin remedio
a humo manso en el centro del otoño
a secretas acequias
a reflejo lunar
a temblorosa sábana
a la mojada curva de los cuerpos dormidos
A veces se desboca y en el monte
sabe a alta cumbre derrumbada al llano
A veces sabe a subterráneo anhelo
aprisionado por ardiente lava
A veces sabe a grito y sabe a barro
a veces sabe a tierra cuarteada
a veces sabe a súplica y ceniza
a vórtice infernal
a cataclismo**

**La guerra se
pierde cuando da
uno la guerra por
perdida. El
vencedor lo
proclama el venido
no es él quien se
erige en vencedor.
Y mientras haya
espíritu de
resistencia hay
posibilidad de
triunfo.
Juan Negrín**

**A veces sabe a trenza despeinada
a aromática rosa de los vientos
a loco baile de hojas y flores
a vino nuevo en cantarinas copas
A veces sabe a viaje sin retorno
a pañuelo en los ojos del doliente
a barco ebrio a estelas fracasadas
a faro que confunde las orillas
A veces sabe a algas y a delfines
a sirena lacustre a juncos como labios
al clamor de la sangre
a azules gozos a mejilla amada
A veces sabe a infancia
y tanto sabe
que este sólo sabor
se roba del cielo
Es el agua viviente
el agua
el agua**

Aitana Alberti

**Las mujeres,
sean de la
condición que
sean, son libres
de elegir su
destino.**

**Dolores
Ibárruri,
La Pasionaria.**

**Aitana Alberti León, hija
de Rafael Alberti y
María Teresa León,
nació durante el exilio
de sus padres Aitana
Alberti. Su nombre es
por la Sierra de Aitana,
la montaña que vio, su
madre embarazada, al
partir en avioneta de El
Fondó (Monòver). En
otras avionetas
partieron Juan Negrín y
Dolores Ibárruri, 'La
Pasionaria'.**

- ♦ Espai EcoFeminista: Biblioteca IES Enric Valor
- ♦ Participants:
 - ♦ Estudiants de 4t ESO (Biología y Geología)
 - ♦ Docents
- ♦ Decorat artístic: material de l'exposició dels congressos internacionals intertemporals i material del Cordiatopía
- ♦ Facilita: Equip Directiu, coordinacions i equips docents de 4t ESO
- ♦ Disseny de l'experiència: Col·lectiu ObriM
- ♦ Dedicat a les lluitadores conscients, els caminants incansables i les somniadores infinites.